

Ti vagytok a föld sója – Az egyház elkülönülése a világtól

Forrás: The Sword & Trowel 2014, 1. szám, szerző: J. Gresham Machen

A gyülekezeteknek mindig élesen el kell különülniük a világtól. Ha egy gyülekezet nem különül el a világtól, olyan sóvá válik, ami elvesztette az ízét és nem való másra, mint arra, hogy kidobják és az emberek eltapossák.

„Ti vagytok a föld sója. Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják, és eltapossák az emberek.” (Máté 5,13)

Urunk ezekkel a szavakkal már a legelejétől kezdve meghatározta a gyülekezet különbözőségét. Ha az elkülönülés éles határvonala valaha is megszűnik a gyülekezet és a világ között, akkor az előbbi elveszíti erejét. A gyülekezet ízét vesztett sóvá válik, ami csak arra való, hogy kidobják és az emberek tapossanak rajta.

Ez egy nagyon fontos alapelv, és a keresztyén történelem évszázadai során sosem volt olyan időszak, amikor a keresztyéneknek ne kellett volna ezt a szívügyükké tenniük. A keresztyénség ellen való legkomolyabb támadás nem tüzzel és karddal, vagy börtönnel és halállal való fenyegetéssel történik. Ez egy sokkal kifinomultabb, baráti szavakkal álcázott támadás, nem kívülről, hanem belülről jön.

Az ellenség akkor munkálkodik a legveszedelmesebben, amikor a szeretet, kompromisszum és béke szavaival jön. És milyen kitartó ez a támadás! A gyülekezet életének évszázadai alatt sosem állt le teljesen, ez a halálos „kémiai” folyamat valamennyire mindig jelen volt, ami által – ha nem lett volna akadályozva – a becses só feloldódott volna a világ ízetlenségében.

A folyamat már a kezdetben beindult, azokban a napokban, amikor a mi Urunk a galileai hegyeket járta. Sokan voltak, akik örömmel hallgatták Őt. Kezdetben nagy népszerűségnek örvendett. De ebben a népszerűségben Ő egy halálos veszélyt látott. Hallani sem akart fél-tanítványságról, ami a tanítványainak a világgal való keveredését jelentette volna.

Milyen irgalmatlanul elfojtotta a pusztán érzélgős rajongást! „Hadd temessék el a halottak a halottaikat” – mondta egyik rajongójának, aki lelkesen jött hozzá, de nem akart mindenről azonnal lemondani.

„Egy dolognak még híjával vagy” – mondta a gazdag ifjúnak, és a fiatalember szomorúan távozott. Jézus tényleg nem tette könnyűvé a követését. „Aki nincs velem,” – mondja – „ellenem van... ha valaki hozzám jön, de nem gyűlöli meg apját, anyját, feleségét, gyermekeit... nem lehet az én tanítványom.”

Milyen komoly dolog volt kiállni Krisztusért azokban a napokban. És nemcsak az életvitel területén, hanem a gondolatok területén is komoly dolog volt. Nem lehet annál nagyobb hibát elkövetni, mint azt feltételezni, hogy azokban a napokban valaki úgy gondolkozhatott, ahogy akart, és mégis Jézus követője lehetett.

Éppen ellenkezőleg, a megbotránkozás ugyanúgy jelen volt a tanítások, mint a gyakorlati élet területén. „Kemény beszéd” volt, amit akkor és most is el kell fogadniuk Jézus tanítványainak.

Krisztus Jézus nem tette könnyűvé a zúgolódók dolgát. Azt mondta nekik: „Bizony, bizony, mondom néktek: ha nem eszitek az Emberfia testét, és nem isszátok a véré, nincsen élet tibennetek.” Erre még a saját tanítványai közül is sokan megbotránkoztak. „Kemény beszéd ez” – mondták – „ki hallgathatja őt?”

„Ettől fogva tanítványai közül sokan visszavonultak, és nem jártak vele többé. Jézus ekkor megkérdezte a tizenkettőtől: „Vajon ti is el akartok menni?” Simon Péter így felelt: „Uram, kihez mennénk? Örök élet beszéde van nálad.” Így maradt meg az értékes só.

Halál és új élet

Aztán gyülekezni kezdtek a felhők, végül következett a keresztség. Halálküszöme órájában mindannyian elhagyták az Urat és elmenekültek. Úgy tűnt, hogy a mozgalom, amit elkezdett, reménytelenül megsemmisül. De nem ez volt Isten akarata. A tanítványok rostába kerültek, de volt maradék. Péter bocsánatot nyert, a tanítványok látták a feltámadt Urat, a só megint megmaradt.

Százhuszan gyűltek össze Jeruzsálemben. Nem voltak sokan. De a só, ha tényleg van íze, át tudja hatni az egész tésztát. A Szentlélek a mi Urunk ígéretéhez híven érkezett, és Péter elmondta a keresztyén egyház első prédikációját.

Nemigen tett engedményeket prédikációjában! Azt mondta: „azt, aki az Isten elhatározott döntése és terve szerint adatott oda, ti a pogányok keze által felszegeztétek és megöltétek.” Milyen kíméletlenül fogalmazott Péter! De ez az irgalmas kíméletlenség mardosni kezdte a szívüket, és megtértek háromezren.

Ott állt tehát az első keresztyén gyülekezet egy ellenséges világban. Az a kis közösség olyan elkülönült volt, mintha a sivatagi pusztaság vagy a tenger széles láthatára zárta volna el.

Egy láthatatlan korlát, amit csak az újjászületés csodája által lehet átlépni, választotta el Jézus tanítványait az őket körülvevő világtól. Azt olvassuk, hogy senki más nem mert közéjük elegyedni.

Ez így lesz mindig. Amikor Jézus tanítványai igazán hűségesek Urukhoz, félelmet és tiszteletet vívnak ki. De ez nem így van, amikor a keresztyén táborban kompromisszumot kötnek.

Az első üldöztetések után békés időszak köszöntött be a korai gyülekezet életébe – halálos, fenyegető, csalfa béke; béke, ami sokkal veszélyesebb a legkegyetlenebb üldöztetésnél.

A farizeusok szektájából sokan jöttek át a gyülekezetbe – hamis „testvérek” lopakodtak be. Nem voltak igazi keresztyének, mert a saját cselekedeteikben bíztak, és senki se lehet keresztyén, aki így gondolkodik.

Névleg mégis keresztyének voltak, és megpróbálták dominálni. Komoly fenyegetést jelentettek, és egy pillanatra úgy tűnt, hogy megtévesztik még Pétert is, aki szívében igazi apostol volt.

Péter alapelvei helyesek voltak, de Antiókiában a cselekedetei egy komoly pillanatra meghazudtolták elveit.

Isten akarata azonban nem az volt, hogy gyülekezete elveszen, ezért lépett fel „a nap hőse.”

Volt abban az időben egy ember, aki, amikor egy fontos hitelv forgott kockán, nem törődött a személyes következményekkel, aki minden személyes szempontot határozottan félretett. Ez az ember nem akart hűtlen lenni Krisztushoz attól való félelmében, hogy a „gyülekezet kettészakad.”

„De amikor láttam, hogy nem az evangélium igazságának megfelelő egyenes úton járnak, – mondja Pál – mindnyájuk előtt ezt mondtam Kéfásnak...” Így maradt meg az értékes só.

Az egyház egy másik oldalról is fenyegetve volt, mégpedig a világ csábítása és hízélgése által. Nem csak a hamis judaizmus veszélyeztette, ami valójában Isten kegyelmének az ember öniagságával való helyettesítését jelentette, hanem az akkori, mindenre kiterjedő pogányságtól is tartani kellett.

Valószínűtlen megtérések

A csata éppen csak elkezdődött, amint a páli gyülekezetek a nagy Római Birodalom városaiban megalakultak. Az új élet szikrája vajon életben marad-e? Elégge valószínűtlennek tűnt.

A legtöbb megtért nem volt független anyagilag és szellemileg, hanem szolgák és egyszerű iparosok voltak. Ezer szállal kötődtek az akkori pogánysághoz. Hogyan lett volna számukra lehetséges, hogy az akkori világ vonzását elkerüljék?

A veszély nyilvánvalóan nagy volt, és amikor Pál eltávozott egy újonnan plántált gyülekezetből, mint például Thesszalonikából, a szíve tele volt aggodással. De Isten hűségese volt ígéreteihez, és az első hírek abból a gyülekezetből pozitívak voltak.

A csoda tulajdonképpen megtörtént. A megtértek biztosan álltak. A világban, de nem a világból valók voltak. Elkülönültek tőle. A pogány tisztátalanság közepette igaz keresztyén életet éltek.

Ugyanez az eset részletesebben is megfigyelhető Korinthus esetében. Micsoda város volt Korinthus! Milyen lehetetlen helyszíne egy keresztyén gyülekezetnek! Pál apostol levelének a címzése, amint Bengel mondja, egy nagyszerű paradoxon: „az Isten gyülekezetének, amely Korinthusban van.”

A korinthusiakhoz írt első levél alapján teljességében láthatjuk a pogányság kísérletét, hogy nem szembetámadással, hanem sokkal halálosabb módszerrel, a világba való fokozatos és békés beolvadással próbálja legyőzni a gyülekezetet.

A korinthusi hívők sok szállal kötődtek városuk pogány életéhez. Mi legyen a nélkülözhetetlen céhekben és szövetkezetekben levő tagságukkal? Mitévők legyenek, ha meghívást kapnak egy olyan vacsorára, ahol bálványoknak áldozott húst szolgálnak fel a vendégeknek? Hogyan házasodjanak, és hasonlók? Ezek gyakorlati kérdések voltak, azonban a gyülekezet elkülönülésének és kizárólagosságának fontos alapelvét érintették. A veszély nyilvánvalóan nagy volt, a megtérőket a világi korrump életbe való visszacsúszás komolyan fenyegette.

A tanok aláásása

A konfliktus nemcsak az életvitellel kapcsolatosan jelentkezett. Elsősorban a gondolkodás terén ütötte fel a fejét. Korinthusban a pogányság sokkal ravaszabb volt annál, semhogy azt gondolja, a keresztyén életet ki lehet kezdeni a keresztyén tanok megváltoztatása nélkül.

Így történt, hogy a pogány gyakorlatot a pogány tanokra hivatkozva serkentették. Az ellenség megpróbálta pogány elemekkel elegyíteni vagy kimagyarázni a keresztyén hit alapvető tanait.

A pogányság a korinthusi gyülekezetben megkísérelte a lélek halhatatlanságának görög fogalmával helyettesíteni a keresztyén feltámadás tanát. De Istennek megvolt a bizonyoságot tevő eszköze. Pál apostolt nem lehetett félrevezetni, és egy nagyszerű igeszakaszban – valószínűleg a valaha leírt legfontosabb szavak – áttekintette a keresztyén hit valós tényeken nyugvó alapjait.

Pál azt írja: „Krisztus meghalt a mi bűneinkért az Írások szerint. Eltemették, és - ugyancsak az Írások szerint - feltámadt a harmadik napon.” Itt van a keresztyénség alapja.

A pogányság ezt az alapot próbálta kikezdeni Korinthusban, és így vagy úgy ugyanezt teszi azóta is, ma pedig különösen az Amerikai Egyesült Államokban.

De Pál is ott volt, és az ötszáz szemtanú közül még sokan éltek akkor. Így az evangélium üzenete elkülönült a világ bölcsességétől, és az értékes só megint megmaradt.

Aztán a második században egy másik veszedelmes konfliktus támadt. Nem kívülről, hanem megint egy belülről származó ellenség miatt. A gnosztikusok Krisztus nevét emlegették. Próbálták uralni az egyházat, még Pál leveleire is hivatkoztak. De annak ellenére, hogy keresztyén nyelvezetet használtak, ízig-vérig pogányok voltak.

A gyülekezet megmenekült, de nem azokon keresztül, akik így szóltak: „Békesség, békesség! - de nincs békesség,” hanem a buzgó hitvédők által. És az értékes só újból megmaradt a nagy veszélyek között.

Következett a középkor. Bizonyos szempontból milyen hosszú, és milyen sötét is volt az az időszak! Szinte hihetetlen, hogy tizenegy század telt el Augustinus és Luther között, mégis ez a valóság.

Ezalatt Isten sosem volt teljesen tanúk híján. A fény még mindig ragyogott az Ige szent lapjairól, de milyen halványnak tűnt ez a fény abban a környezetben! Úgy tűnt, az evangélium örökre el van temetve.

Mégis, Istennek tetsző időben újjult erővel tört elő – ugyanaz az evangélium, amit Augustinus és Pál hirdetett.

Az evangélium, amely túlélte a középkort, valószínűleg – remélni lehet – sose fog újra kiveszni a földről, hanem az élet szava lesz a világ végezetéig.

Azonban a tizenhatodik század első évei milyen sötét évek voltak! Amikor Luther Rómába ment, mit talált, – mit talált ott, a keresztyén világ központjában? Kétségtelenül egy diadalmaskodó és szemérmetlen pogányságot.

Az itáliai reneszánsz révén újjáéledt ókori Görögország dicsőségét találta, önelégültségével, Isten ellen való lázadásával és a természeti ember teljes erkölcsi lealacsonyodásával egyetemben. Úgy tűnt, hogy az egyház majdnem megkülönböztethetetlené vált a világtól.

De a felületesség e színhelyének közepette is legalább egy dolog megmaradt. Sokminden elveszett, de egy dolog megmaradt: a középkori egyház sose vesztette el Isten Igéjét.

A Biblia azonban tényleg hét pecséttel lezárt könyvvé vált. A félremagyarázások tömege alá volt temetve, talán csak a mai modernizmus képtelenségei érnek fel azoknak a mértékével. Ezek hatékonyan elrejtették az Igét az emberek szeme elől. De végül egy Ágoston-rendi szerzetes áthatolt a hibák tömkelegén, az Írásokat felvilágosult szemmel olvasta, és megszületett a Reformáció. Így újból megmaradt az értékes só.

Aztán jött Kálvin kimagasló, következetes hitrendszerével, amit Isten Igéjére alapozott. Milyen dicsőségesek voltak a kinyilatkoztatott igazság e rendszerének még a járulékos termékei is: a szabadság nagy folyamai folytak Genfből szerte Európába, majd Amerikába, az óceán túlsó partjára.

Az igazság győzelme

De, ha a járulékos következmények dicsőségesek voltak, mennyivel inkább maga az Igazság és az élet, amit az emberek élhettek általa. Milyen kedves és gyönyörű dolog az élet egy protestáns keresztyén otthonban, ahol a Biblia az egyedüli útmutató és támasz!

A mindenkori konfliktus mégis folytatódott, amikor a pogányság a korábbiakhoz képest egy még nagyobb és még álnokabb támadásra készült. Először szemből támadt – Voltaire és Rousseau, az ész istennője, a francia forradalom terrorja és hasonlók.

A világ szellemisége

Ahogy az történni szokott, egy ilyen támadás eleve halálra volt ítélve. De az ellenség azután irányt változtatott, nem kívülről, hanem egy sokkal veszélyesebb módon, belülről

támadt. Az elmúlt száz évben a pogányság a legálnokebb módon, fokozatosan hatolt be a világ protestáns egyházaiba.

Az egyház lépésről lépésre a világ szellemiségének hatása alá került. Egy „mindent magában foglaló” egyházzá kezdett válni. Ízét elvesztett sóvá kezdett lenni, ennél fogva nem jó semmire, csak hogy kidobják, és az emberek rátapossanak.

Ilyen időkből mit kellene tenniük azoknak, akik szeretik Krisztust? Úgy gondolom, hogy legalább el kellene ismerniük a tényeket; ne dugják struccként fejüket a homokba. Nem gondolom, hogy a keresztyén sajtóban közölt lenyűgöző adatokkal és beszámolókkal kellene nyugtatgatniuk magukat.

Igazán messzire kerültünk attól az időtől, amikor a gyülekezetekhez való csatlakozás Krisztusba, mint a bűntől Megváltóba vetett hit megvallásával járt.

De mit tegyünk? Úgy gondolom, barátaim – kerül, amibe kerül – szembe kell néznünk a tényekkel.

Nehéz lesz. A gyávák még helytelenítik is. Sokan meg fognak sértődni. De Isten nevében szabaduljunk meg a tettetéstől és nézzük a valóságot. Nézzünk szembe a lelki tényekkel, menjünk vissza az arany mércéhez.

Csak amikor imádságban Isten elé megyünk és eléje tárjuk a valós tényeket – ahogy Ezékiás eléje terjesztette az ellenség levelét – fognak olyan dolgok történni, amik megvigasztalják szívünket.

Isten nem hagyta magát teljesen tanúk nélkül. Talán gyakran szerények, és a világ bölcsessége megveti őket, de Isten jóindulattal néz rájuk.

Mit teszel a válságnak ebben az időszakában? Bizony, micsoda idők járnak! A világ mellé állsz? Meghátrálsz a vitától? Csak akkor teszel bizonyosságot Krisztusról, ha az éppen nem kerül semmibe?

Reméled-e és imádkozol-e, nem csak a jelenlegi dolgok folytatódásáért, hanem az evangélium újrafelfedezéséért, ami mindent újjá tehet?

Adja Isten, hogy legyenek köztünk, akik ezt teszik! Adja Isten, hogy legyenek köztünk olyanok, akik bár most még haboznak, de később eljutnak oda, hogy azt mondják: „manapság nehéz keresztyénnek lenni, az ellenfél erős. Gyenge vagyok, de a te Szavad igaz és a te Lelked velem lesz; itt vagyok Uram, küldj engem.”

J. Gresham Machen klasszikus írásának rövidített változata. J. Gresham Machen (1881-1937) kiemelkedő teológus és hitvédő volt.